

КОНКУРЕНТНА ПОЛІТИКА У СИСТЕМІ ІНСТРУМЕНТАРІЮ КОНТРОЛЮ ЗА КОНЦЕНТРАЦІЄЮ КАПІТАЛУ В ЦИФРОВОМУ СЕКТОРІ ЄС

COMPETITIVE POLICY IN THE SYSTEM OF TOOLS FOR CONTROL OF CAPITAL CONCENTRATION IN THE EU DIGITAL SECTOR

Для забезпечення стійкого довгострокового економічного зростання необхідно також мати високий рівень конкурентоспроможності, що полягає у здатності ефективно конкурувати з іншими країнами. Оцінювати цей рівень слід з точки зору його динаміки, оскільки успішність національної економіки не залежить виключно від її стану в окремих секторах. Очевидно, що не всі галузі економіки країни завжди є конкурентоспроможними на світовому ринку, і відомі компанії можуть втратити свої лідерські позиції в майбутньому та поступитися місцем іноземним конкурентам. Окреслена ситуація зумовлює актуальність дослідження. Метою дослідження є формування системи нормативно-правових актів ЄС, які стосуються чи можуть стосуватися конкурентної політики у системі інструментарію контролю за концентрацією капіталу в цифровому секторі ЄС. В роботі розглянуто теоретичні та нормативні аспекти поняття «концентрація», описано співвідношення національного законодавства України та регіонального законодавства ЄС у сфері концентрації капіталу. В результаті проведеного дослідження, було сформовано систему нормативно-правових актів ЄС, які стосуються чи можуть стосуватися конкурентної політики у системі інструментарію контролю за концентрацією капіталу в цифровому секторі ЄС, яка складається з наступних груп: основний нормативно-правовий акт ЄС у сфері контролю концентрації – Регламент Ради Європи про контроль концентрації між підприємствами від 20 січня 2004 року № 139/2004; група нормативно-правових актів ЄС у сфері конкуренції загального характеру – Договір про функціонування ЄС та норми конкурентного права закріплені у приписах Ради ЄС як у приписах законодавчого органу Європейського парламенту, Регламент про застосування Договору № 17 від 06.02.1962, Регламент про застосування статті 101 розділу III Договору № 19/65 від 02.03.1965, Регламент про контроль над концентраційними діями підприємств, над контролем у результаті злиття № 4064/89 від 21.12.1989; основний нормативно-правовий акт ЄС в цифровому секторі – Індекс цифрової економіки та суспільства. Ознайомившись зі змістом вищезазначених актів, автор роботи дійшов висновку, що наразі відсутній єдиний нормативний документ в рамках простору ЄС, в якому врегульовано питання концентрації капіталу в цифровому секторі ЄС. Його розробка може слугувати підставою подальших досліджень.

Ключові слова: конкурентна політика, концентрація капіталу, суб'єкт господарювання, Регламент, Директива, Положення.

To ensure sustainable long-term economic growth, it is also necessary to have a high level of competitiveness, which consists in the ability to compete effectively with other countries. This level should be evaluated from the point of view of its dynamics, since the success of the national economy does not depend solely on its condition in individual sectors. It is obvious that not all branches of the country's economy are always competitive on the world market, and well-known companies may lose their leadership positions in the future and give way to foreign competitors. The outlined situation determines the relevance of the research. The purpose of the research is the formation of a system of EU legal acts that relate or may relate to competition policy in the system of instruments for controlling the concentration of capital in the digital sector of the EU. The paper examines the theoretical and regulatory aspects of the concept of «concentration», describes the relationship between the national legislation of Ukraine and the regional legislation of the EU in the field of capital concentration. As a result of the conducted research, a system of EU regulations was formed that relate to or may relate to competition policy in the system of tools for controlling the concentration of capital in the digital sector of the EU, which consists of the following groups: the main regulatory legal act of the EU in the field of concentration control – Regulation of the Council of Europe on concentration control between enterprises of January 20, 2004 No. 139/2004; a group of EU legal acts in the field of general competition – the Treaty on the Functioning of the EU and the rules of competition law are enshrined in the regulations of the Council of the EU as in the regulations of the legislative body of the European Parliament, Regulation on the application of the Treaty No. 17 of 06.02.1962, Regulation on the application of Article 101 of Section III of Treaty No. 19/65 dated March 2, 1965, Regulation on control over concentration actions of enterprises, on control as a result of mergers No. 4064/89 dated December 21, 1989; the main legal act of the EU in the digital sector – Index of the digital economy and society. Having familiarized himself with the content of the above-mentioned acts, the author of the work came to the conclusion that there is currently no single regulatory document within the EU space that regulates the issue of capital concentration in the EU digital sector. Its development can serve as a basis for further research.

Key words: competitive policy, capital concentration, business entity, Regulation, Directive, Regulations.

УДК 336.02:330.342

DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.11-33>

Журба О.М.¹

к.е.н., старший викладач кафедри економічної теорії та конкурентної політики, Державний торговельно-економічний університет.

Ясько Ю.І.²

к.е.н., доцент кафедри економічної теорії та конкурентної політики, Державний торговельно-економічний університет.

Zhurba Oleksandr

State University of Trade and Economics
Yasko Yuliya
State University of Trade and Economics

Постановка проблеми. Як слушно зазначають Ю.М. Уманців та Д.О. Золіна, для забезпечення стійкого довгострокового економічного зростання необхідно також мати високий рівень конкурентоспроможності, що полягає у здатності ефективно

конкурувати з іншими країнами. Оцінювати цей рівень слід з точки зору його динаміки, оскільки успішність національної економіки не залежить виключно від її стану в окремих секторах. Очевидно, що не всі галузі економіки країни

¹ ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-3007-4314>

² ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8756-4612>

завжди є конкурентоспроможними на світовому ринку, і відомі компанії можуть втратити свої лідерські позиції в майбутньому та поступитися місцем іноземним конкурентам [1, с. 53].

Окремо варто зазначити, що в Україні була ухвалена Стратегія розвитку фінансового сектору до 2025 року (далі – Стратегія), мета якої – задовільнити потреби споживачів фінансових послуг, діяльність яких має бути центральною серед усіх суб'єктів ринку [2]. Ю.М. Уманців та Д.Б. Шкуропадська відзначають, що активна взаємодія між усіма суб'єктами ринку має полягати, в першу чергу, в пропозиції послуг високого рівня. Основою злагодженої роботи таких суб'єктів мають бути принципи відкритої, прозорої та добросовісної конкуренції, що є підґрунтям для функціонування такого ринку фінансових послуг України, який буде конкурентоспроможним. Належне втілення ключових положень Стратегії дозволить створити розвиток національного ринку в сталих умовах, зробить національний ринок стійким при інтеграції до фінансового простору світового масштабу, понизить вартість та збільшить строківість фінансових ресурсів, та має призвести до підвищення показників конкурентоспроможності економіки України в загальному [3, с. 28–29].

Наявність конкурентної політики на ринку фінансових послуг має посприяти реалізації Стратегії. Ю.М. Уманців та Д.Б. Шкуропадська пропонують під конкурентною політикою на ринку фінансових послуг розуміти як державну діяльність, спрямовану на створення, розвиток і підтримку сприятливого конкурентного середовища у фінансовій галузі задля дотримання ефективного обігу фінансових, грошових і кредитних ресурсів, та впровадження заходів з захисту добросовісної конкуренції. Рівень ефективного гарантування захисту прав споживачів та конкуренції є можливим внаслідок чіткого дотримання, розмежування та виконання функцій відповідальними органами влади та місцевого самоврядування у сфері реалізації конкурентної політики [3, с. 29].

Стан дослідження. Основні засади конкурентної політики знайшли своє відображення у працях таких вчених, як є З. Борисенко, В. Геєць, А. Герасименко, А. Ігнатюк, Б. Кваснюк, О. Костусєв, Р. Кузьмін, В. Лагутін, Г. Филюк та інші. Водночас обрана автором тематика роботи є ще недостатньо розглянутою у національній доктрині.

Метою дослідження є формування системи нормативно-правових актів ЄС, які стосуються чи можуть стосуватися конкурентної політики у системі інструментарію контролю за концентрацією капіталу в цифровому секторі ЄС.

Виклад основного матеріалу дослідження. Т.І. Швидка тлумачить термін «концентрація» в економічному аспекті в якості реальної можливості, коли один або декілька пов'язані суб'єкти

господарювання чинять вагомий вплив на господарську діяльність, яку провадять інші суб'єкти господарювання або їх частини. Іншими словами, концентрація являє собою процес злиття компанії, підприємств чи капіталів, який своїм наслідком має значне зростання їх економічної могутності. Мета концентрації може бути різноманітною: як бажання суб'єктів господарювання володіти вагомими важелями впливу на ринкову економіку, так і зосередження фінансових засобів для того, щоб покращити якість товару чи запровадити нові технології [4, с. 213].

Важливою є теза А.Г. Герасименко щодо необхідності розмежування понять «концентрація капіталу» та «концентрація виробництва». При цьому, під концентрацією капіталу А.Г. Герасименко розуміє ситуацію, коли об'єднуються капітали, що належать різним господарським структурам, і в подальшому вони зосереджуються у сфері контролю таких суб'єктів господарювання, коло яких є обмеженим [5].

Проаналізувавши теоретичні підходи щодо мотивів концентрації капіталу, А.Г. Герасименко виявила дуалізм впливу рушійних сил на розвиток процесів концентрації. Дослідниця переконана, що цей дуалізм полягає в наступному: з одного боку, саморозростання капіталу зумовлює об'єктивний економічний процес концентрації капіталу, з іншого боку, за допомогою концентрації капіталу реалізується цілий спектр різноманітних інтересів суб'єктів економічних відносин. За допомогою такого діалектичного взаємозв'язку мотивів концентрації можна пояснити циклічний характер її еволюції, з позицій внутрішньої логіки розвитку концентрації капіталу, підтвердити його та зробити більш точний прогноз його розвитку у майбутньому. Правильне розуміння мотивів концентрації капіталу дозволить провести оцінку ймовірних наслідків його втілення в суспільстві та через кваліфіковане регулювання цього складного процесу забезпечити реалізації позитивних ефектів концентрації капіталу тоді, коли суспільні втрати будуть мінімальними [5].

Існує і нормативне розуміння поняття «концентрація». Так, в межах Закону України «Про захист економічної конкуренції» міститься окремий структурний елемент, присвячений питанням концентрації, – Розділ V під назвою «Контроль за концентрацією суб'єктів господарювання» [6].

Частина 2 статті 22 Закону України «Про захист економічної конкуренції» розуміє концентрацію як: 1) коли між суб'єктами господарювання, між якими відсутні взаємопов'язані відносини контролю між одне з одним, відбувається приєднання або злиття; 2) коли один або декілька суб'єкти господарювання набувають прямий чи опосередкований контроль як над цілим одним або декількох інших суб'єктів господарювання,

так і його (їх) частиною або іншими їх активами (у Законі визначено чотири шляхи такого набуття); 3) коли два і більше суб'єкта господарювання створюють суб'єкт господарювання, що буде самостійно здійснювати повнофункціональну діяльність тривалий період [6].

Частина 3 статті 22 Закону України «Про захист економічної конкуренції» містить шість випадків, які не розглядаються як концентрація [6].

Окремо варто згадати про такий підзаконний нормативно-правовий акт, як «Положення про порядок розгляду заяв та справ про концентрацію суб'єктів господарювання», яке було затверджене розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 лютого 2002 року № 33-р. Дане Положення містить розуміння поняття «концентрація», ідентичне тому, яке передбачене в тексті Закону України «Про захист економічної конкуренції» [7; 6].

Важливими в аспекті гармонізації законодавства України та ЄС є зміни, внесені до Положення, від 7 грудня 2023 року, в результаті яких:

- було оновлено поняття «контроль»;
- передбачено розширення прав процесуального характеру учасників концентрації;
- конкретизовано підходи до розрахунку важливих показників учасників концентрації;
- удосконалено норми щодо підвідомчості заяв щодо питань концентрації суб'єктів господарювання;
- деталізовано порядок складання, подання та розгляду повідомлень про придбання активів у вигляді єдиного майнового комплексу, часток (акцій, паїв) суб'єкта господарювання;
- оптимізовано порядок розгляду заяви про надання попередніх висновків та порядку розгляду заяви про надання дозволу на концентрацію;
- деталізовано порядок розгляду справ про концентрацію, в тому числі в частині обліку строків та етапів розгляду таких справ, питання прийняття рішення у відповідних справах [8].

Щодо нормативного підґрунтя концентрації в межах простору європейського співтовариства, варто згадати про Регламент Ради Європи про контроль концентрації між підприємствами від 20 січня 2004 року № 139/2004 (далі – Регламент № 139/2004). За цим Регламентом, концентрація – це створення, поглинання чи злиття спільних підприємств, які будуть виконувати функції, на постійній основі, одного економічного, автономного утворення, що своїм наслідком матиме сталу зміну контролю. Т.І. Швидка констатує, що при трактуванні змістовного наповнення поняття концентрації на рівні ЄС можна дійти висновку про ідентичне закріплення поняття концентрації на рівні національного законодавства України [4, с. 217]. Загалом, отримання контролю може мати свій прояв у придбанні активів, отриманні

переважної більшості акцій з правом голосу, укладенні деяких угод і так далі. В деяких випадках розглядуваний Регламент передбачає обов'язок суб'єктів господарювання при здійсненні концентрації отримати дозвіл Комісії ЄС. Одним з прикладом таких випадків є здійснення концентрації в межах території всього ЄС – тоді суб'єкт господарювання зобов'язаний отримати дозвіл Комісії ЄС та проінформувати її про свої наміри [9].

К.В. Смирнова переконана, що Регламент № 139/2004 покращив діючий механізм контролю за процесом концентрації, забезпечив ЄС ефективнішою та більш гнучкою системою контролю за цим явищем. За даними аналітиків, внаслідок реформи 2004 року, конкурентне право ЄС, зокрема у сфері контролю за концентраціями, стало однією з передових систем на світовому рівні [10, с. 133].

К.В. Смирнова, коментуючи зміст Регламенту № 139/2004, зазначає про новий підхід Комісії ЄС, за яким обґрунтування її рішень було видозмінено з юридичного аналізу за формальними підставами до більш економічного підходу. Класичний контроль за концентрацією, що представлений крізь призму правового аналізу часток на ринку учасників концентрації, заміщає детальний економічний аналіз, за Significant Impediment of Effective Competition test (далі – SIEC-тест), та має більш непередбачуваний характер. Окремі вчені переконані, що в процесі аналізу концентрації використовують все більше економіки або більш економічний підхід [11, с. 566]. Загалом, імплементацію SIEC-тесту на рівні Регламенту № 139-2004 оцінюють як значне удосконалення функції правового контролю за концентраціями, адже такий інструмент робить ширшими межі транзакцій, на яких поширюється режим контролю за концентраціями, та дає підстави для впевненості, що ті концентрації, які і не є обов'язково домінуючими, проте можуть суттєво обмежити чи мають здатність обмежити конкуренцію на ринку, підпадуть під заборону [12, с. 116].

Т.І. Швидка констатує помітну тенденцію, спрямовану на уніфікацію українського законодавства та законодавства ЄС, що, на переконання вченої, підтверджує втілення принципу європейського курсу України, закріпленого у преамбулі Конституції України [4, с. 220; 13]. Т.І. Швидка описує модель законодавства ЄС у сфері боротьби із суб'єктами господарювання, які порушують антимонопольне законодавство, особливо в аспекті концентрації, як більш жорстку, особливо щодо санкцій. Але дослідниця переконана, що запозичення досвіду ЄС є правильною тенденцією, адже випадки концентрації в межах ЄС є набагато поширенішими, ніж в Україні, а тому в законодавстві ЄС міститься більш «злагоджений» механізм, який не лише дозволяє ефективно врегулювати

відносини у сфері концентрації, а й відповідає реальній практиці.

І.Штундер та Я. Желобицький пишуть, що особлива увага приділяється гармонізації системи державного регулювання з метою створення конкурентного середовища для ефективного функціонування внутрішнього ринку між Україною та ЄС для досягнення спільних економічних цілей. У рамках розвитку підприємництва в Україні у період з 2015 по 2020 роки було прийнято заходи для поліпшення конкуренції на внутрішньому ринку. Було затверджено пояснення щодо принципів і методики визначення штрафних санкцій за порушення законодавства про конкуренцію та розроблено механізм їх застосування. Також був впроваджений механізм судового перегляду санкцій та зобов'язань, накладених Антимонопольним комітетом. Затверджено пояснення щодо принципів і правил оцінки горизонтального злиття, введено механізм, коли рішення Антимонопольного комітету мають бути обов'язково оприлюднені. Підвищено порогові фінансові показники для випадків, коли потрібний дозвіл на концентрацію суб'єктів господарювання, визначено механізм обчислення показників учасників концентрації. Також узгоджено механізми контролю над вертикально узгодженими діями з постачання та використання товарів та введено правила та механізми контролю над узгодженими діями з трансферу технологій відповідно до законодавства ЄС [14, с. 391–392].

В.Д. Гречківський, формуючи систему нормативно-правових актів ЄС у сфері конкуренції, згадує наступні акти законодавства ЄС: Договір про функціонування ЄС та норми конкурентного права закріплені у приписах Ради ЄС як у приписах законодавчого органу Європейського парламенту, Регламент про застосування Договору № 17 від 06.02.1962, Регламент про застосування статті 101 розділу III Договору № 19/65 від 02.03.1965, Регламент про контроль над концентраційними діями підприємств, над контролем у результаті злиття № 4064/89 від 21.12.1989. Проте ця система є загальною та не враховує особливості цифрового сектору ЄС [15, с. 500].

Повертаючись до питання конкурентної політики у системі інструментарію за концентрацією капіталу саме в цифровому секторі ЄС, варто згадати ще один нормативно-правовий документ, а саме – Індекс цифрової економіки та суспільства (DESI) – це зведений індекс, який узагальнює відповідні показники з ефективності цифрових технологій в Європі і відстежує еволюцію держав-членів ЄС в області цифрової конкурентоспроможності [16]. Індекс DESI охоплює п'ять основних областей: зв'язок, людський капітал, використання Інтернету, інтеграція цифрових технологій і цифрові державні послуги. Звіти DESI 2020 засновані

на даних 2019 року і оцінюють стан цифрової економіки та суспільства до пандемії коронавірусу. Проте конкретно питання концентрації капіталу в ньому не висвітлено.

Загалом, для регулювання новітнього цифрового економічного простору з 2015 року було введено в дію Єдиний цифровий ринок – документ Єдиного європейського ринку, що охоплює цифровий маркетинг, електронну комерцію та телекомунікації. Унікальність та висока конкурентоспроможність цифрових платформ наділяють їх можливістю чинити значний вплив на цифрові ринки. І не завжди цей вплив є позитивним та враховує вимоги конкурентного законодавства. Тож останніми роками нерідко виникають проблеми у сфері конкуренції та ущемлюються права споживачів.

З наміром подолання ризиків, пов'язаних із поширенням протиправного контенту, товарів та послуг й забезпечення справедливого по відношенню до усіх суб'єктів функціонування онлайн-платформ, наприкінці 2020 року Європейська комісія опублікувала проекти двох документів – Акт про цифрові послуги (DSA) та Акт про цифрові ринки (DMA). Вкупі вони створюють єдину потужну систему регулювання цифрової економіки.

Адже, DSA покликаний убезпечити цифровий простір та описує зобов'язання для Інтернет-посередників, а DMA має на меті створити рівні умови для розвитку інновацій та конкурентоспроможності через регулювання так званих «gatekeepers» – великих онлайн-платформ. Цікаво, що у 2017 році Європейська комісія оштрафувала Facebook на 110 мільйонів євро за надання неправильної інформації в рамках розслідування, що велося відповідно до Регламенту ЄС про злиття у зв'язку з придбанням Facebook компанії WhatsApp [17].

Висновки. Загалом, оптимізуючи систему нормативно-правових актів ЄС, які стосуються чи можуть стосуватися конкурентної політики у системі інструментарію контролю за концентрацією капіталу в цифровому секторі ЄС, варто поділити такі акти на наступні групи:

– основний нормативно-правовий акт ЄС у сфері контролю концентрації – Регламент Ради Європи про контроль концентрації між підприємствами від 20 січня 2004 року № 139/2004;

– група нормативно-правових актів ЄС у сфері конкуренції загального характеру – Договір про функціонування ЄС та норми конкурентного права закріплені у приписах Ради ЄС як у приписах законодавчого органу Європейського парламенту, Регламент про застосування Договору № 17 від 06.02.1962, Регламент про застосування статті 101 розділу III Договору № 19/65 від 02.03.1965, Регламент про контроль над концентраційними діями підприємств, над контролем у результаті злиття № 4064/89 від 21.12.1989;

– основний нормативно-правовий акт ЄС в цифровому секторі – Індекс цифрової економіки та суспільства.

Ознайомившись зі змістом вищезазначених актів, автор роботи дійшов висновку, що наразі відсутній єдиний нормативний документ в рамках простору ЄС, в якому врегульовано питання концентрації капіталу в цифровому секторі ЄС. Його розробка може слугувати підставою подальших досліджень.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Уманців Ю.М., Золіна Д.О. Макроекономічний вимір національної конкурентоспроможності за умов глобалізації. *Економічна теорія та право*. 2022. № 2. С. 47–71.
2. Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року. Національний банк України. 2021. 31 бер. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/strategiya-rozvitku-finansovogosektoru-ukrayini-do-2025-roku-7686> (дата звернення: 25.07.2022).
3. Уманців Ю.М., Шкуропадська Д.Б. Інституційні детермінанти конкурентної політики на ринку фінансових послуг. *Економіка України*. 2022. № 11. С. 26–46.
4. Швидка Т.І. Економічна конкуренція: сучасний стан законодавчого забезпечення та перспективи його модернізації : монографія / Т.І. Швидка. Харків : Право, 2020. 376 с.
5. Герасименко А.Г. Концентрація капіталу в трансформаційній економіці. URL: <http://www.disslib.org/kontsentratsia-kapitalu-v-transformatsiyniy-ekonomitsi.html> (дата звернення: 09.05.2024).
6. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11 січня 2001 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 12. Ст. 64.
7. Положення про порядок розгляду заяв та справ про концентрацію суб'єктів господарювання: розпорядження Антимонопольного комітету України від 19 лютого 2002 року № 33-р. *Офіційний вісник України*. 2002. № 13. Ст. 225. Ст. 679. Код акта № 21952/2002.
8. Звіт Антимонопольного комітету України за 2023 рік. URL: <https://amcu.gov.ua/storage/app/uploads/public/65f/986/107/65f98610791ef043066379.pdf> (дата звернення - 09.05.2024).
9. Council Regulation (EC) No 139/2004 of 20 January 2004 on the control of concentrations between undertakings (the EC Merger Regulation) (Text with EEA relevance). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/ALL/?uri=CELEX%3A32004R0139> (дата звернення: 09.05.2024).
10. Смирнова К.В. Основи права конкуренції Європейського Союзу та «європеїзація» конкурентного права України : навч. посіб. / К. В. Смирнова. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2021. 223 с.
11. Maier-Rigaud F. EU merger control five years after the introduction of the SIEC test: what explains the drop in enforcement activity? *European Competition Law Review*. 2009. № 30(11). P. 565–579
12. Stakheyeva H. Merger remedies under Turkish Competition Law and Modernized EC Notice: Minor

Issues of Big Importance. *Competition Journal, Turkish Competition Authority*. 2009. № 2(10). P. 115–149.

13. Конституція України від 29 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

14. Штундер І., Желобицький Я. Державне регулювання внутрішнього ринку України та ЄС у парадигмі цінностей повоєнного відновлення. Відбудова для розвитку: зарубіжний досвід та українські перспективи : міжнародна колективна монографія / [редколегія, голова – д.е.н. В.В.Небрат] ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозів. НАН України». Київ, 2023. 571 с.

15. Гречківський В.Д. Політика Європейського Союзу у сфері право конкуренції. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 12. С. 500–502.

16. Digital Economy and Society Index. URL: <https://eufordigital.eu/wp-content/uploads/2020/06/DESI2020Thematicchapters-FullEuropeanAnalysis.pdf> (дата звернення: 09.05.2024).

17. Конкуренція на цифрових ринках. Досвід інституційного розвитку та бачення майбутнього. URL: <https://amcu.gov.ua/news/konkurenciya-na-cifrovih-rinkah-dosvid-institucijnogo-rozvitku-ta-bachennya-majbutnogo> (дата звернення: 09.05.2024).

REFERENCES:

1. Umantsiv Yu.M., Zolina D.O. (2022) Makroekonomichni vymiri natsionalnoi konkurentospromozhnosti za umov hlobalizatsii [Macroeconomic dimension of national competitiveness under the conditions of globalization]. *Ekonomichna teoriia ta pravo – Economic theory and law*, no. 2, pp. 47–71.
2. Stratehiia rozvytku finansovoho sektoru Ukrainy do 2025 roku [Strategy for the development of the financial sector of Ukraine until 2025]. Natsionalnyi bank Ukrainy. 2021. 31 ber. Available at: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/strategiya-rozvitku-finansovogosektoru-ukrayini-do-2025-roku-7686> (accessed: 25.07.2022).
3. Umantsiv Yu.M., Shkuropadska D.B (2022) Instytutsiini determinanty konkurentnoi polityky na rynku finansovykh posluh [Institutional determinants of competitive policy in the market of financial services]. *Ekonomika Ukrainy – Ukraine economy*, no. 11, pp. 26–46.
4. Shvydka T.I. (2020) Ekonomichna konkurenciia: suchasnyi stan zakonodavchoho zabezpechennia ta perspektyvy yoho modernizatsii [Economic competition: the current state of legislative provision and prospects for its modernization]. monohrafiia / T.I. Shvydka. Kharkiv : Pravo, 376 p.
5. Herasymenko A.H. Kontsentratsiia kapitalu v transformatsiynii ekonomitsi [Capital concentration in transformation economies]. Available at: <http://www.disslib.org/kontsentratsia-kapitalu-v-transformatsiyniy-ekonomitsi.html> (accessed:09.05.2024).
6. Pro zakhyst ekonomichnoi konkurenciia: Zakon Ukrainy vid 11 sichnia 2001 roku. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy [On protection of economic competition: Law of Ukraine dated January 11, 2001. Information of the Verkhovna Rada of Ukraine], no. 12. St. 64.
7. Polozhennia pro poriadok rozghliadu zaiav ta sprav pro kontsentratsiiu subiektiv hospodariuvannia:

rozporiadzhennia Antymonopolnoho komitetu Ukrainy vid 19 liutoho 2002 roku № 33-r. [Regulations on the procedure for consideration of applications and cases on the concentration of business entities: order of the Antimonopoly Committee of Ukraine dated February 19, 2002 No. 33-r.]. *Ofitsiyni visnyk Ukrainy*. 2002. No. 13. St. 225. St. 679. Kod akta № 21952/2002.

8. Zvit Antymonopolnoho komitetu Ukrainy za 2023 rik [Report of the Antimonopoly Committee of Ukraine for 2023]. Available at: <https://amcu.gov.ua/storage/app/uploads/public/65f986107/65f98610791ef043066379.pdf> (accessed: 09.05.2024).

9. Council Regulation (EC) No 139/2004 of 20 January 2004 on the control of concentrations between undertakings (the EC Merger Regulation) (Text with EEA relevance). Available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/ALL/?uri=CELEX%3A32004R0139> (accessed: 09.05.2024).

10. Smyrnova K. V. (2021) Osnovy prava konkurentsii Yevropeiskoho Soiuzu ta «ievropeizatsiia» konkurentsiiinoho prava Ukrainy [The foundations of the competition law of the European Union and the "Europeanization" of the competition law of Ukraine] : navch. posib. / K. V. Smyrnova. Kyiv : VPTs «Kyivskiy universytet», 2021. 223 p.

11. Maier-Rigaud F. (2009) EU merger control five years after the introduction of the SIEC test: what explains the drop in enforcement activity? *European Competition Law Review*, no. 30(11), pp. 565–579.

12. Stakheyeva H. (2009) Merger remedies under Turkish Competition Law and Modernized EC Notice:

Minor Issues of Big Importance. *Competition Journal, Turkish Competition Authority*, no. 2(10), pp. 115–149.

13. Konstytutsiia Ukrainy vid 29 chervnia 1996 roku. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy 1996. № 30. St. 141 [The Constitution of Ukraine dated June 29, 1996. Information of the Verkhovna Rada of Ukraine, 1996. No. 30. Art. 141].

14. Shtunder I., Zhelobytskyi Ya. (2023) Derzhavne rehuliuвання vnutrishnoho rynku Ukrainy ta YeS u paradyhmi tsinnostei povoiennoho vidnovlennia. Vidbudova dlia rozvytku: zarubizhnyi dosvid ta ukraïnski perspektyvy : mizhnarodna kolektyvna monografiia / [redkolehiia, holova – d.e.n. V.V. Nebrat] ; NAN Ukrainy, DU «In-t ekon. ta prohnozuv. NAN Ukrainy». Kyiv, 571 p.

15. Hrechivskiy V.D. (2022) Polityka Yevropeiskoho Soiuzu u sferi pravo konkurentsii [Policy of the European Union in the field of competition law]. *Yurydychnyi naukovi elektronnyi zhurnal – Legal scientific electronic journal*, no. 12, pp. 500–502.

16. Digital Economy and Society Index. Available at: <https://eufordigital.eu/wp-content/uploads/2020/06/DESI2020Thematicchapters-FullEuropeanAnalysis.pdf> (accessed: 09.05.2024).

17. Konkurentsiiia na tsyfrovikh rynkakh. Dosvid instytutsiinoho rozvytku ta bachennia maibutnoho [Competition in digital markets. Experience of institutional development and vision of the future]. Available at: <https://amcu.gov.ua/news/konkurenciya-na-cifrovih-rynках-dosvid-institucijnogo-rozvitku-ta-bachennya-majbutnogo> (accessed: 09.05.2024).